

Ärinduse ja halduse õppekavagrupi doktoriõppe hindamisotsus Tallinna Tehnikaülikool

26/02/2019

**Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuuri
kõrghariduse hindamisnõukogu otsustas kinnitada
hindamiskomisjoni aruande ja viia järgmine Tallinna
Tehnikaülikooli ärinduse ja halduse õppekavagrupi
doktoriõppe kvaliteedihindamine läbi seitsme aasta pärast**

Lähtuvalt ülikooliseaduse § 10 lg-s 4 ja Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuuri põhimääruse punktidest 3.7.3 ja 3.7.1 tuleneva volituse põhjal kehtestatud dokumendi "Doktoriõppe õppekavagrupi kvaliteedi hindamine" punktist 40.1 sedastab Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuuri kõrghariduse hindamisnõukogu (edaspidi Nõukogu) järgmist:

1. Tallinna Tehnikaülikool kooskõlastas EKKAg õppekavagrupi kvaliteedihindamise aja 12.10.2017.
2. EKKA juhataja kinnitas 23.08.2018 korraldusega EBSi, Tartu Ülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli õiguse ning ärinduse ja halduse (koos majandusega) doktoriõppe õppekavagruppide kvaliteedihindamise komisjoni (edaspidi komisjon) koosseisus

Roger Levy (chairman)	Professor, London School of Economics, Ühendkuningriigid
Andrew Clark	Professor, Paris School of Economics, Prantsusmaa
Aalt Willem Heringa	Professor, Maastricht University, Holland
Per Læg Reid	Professor, University of Bergen, Norra
Maris Moks	Doktorant, Hertie School of Governance, Saksamaa
Janek Uiboupin	Juhatuse liige, Coop Pank AS, Eesti

3. Tallinna Tehnikaülikool esitas ärenduse ja halduse õppekavagrupis hindamisele järgmised doktoriõppekavad:
Avalik haldus
Majandus
4. Tallinna Tehnikaülikool esitas eneseanalüüsi aruande EKKA büroole 16.07.2018, mille hindamiskoordinaator saatis komisjonile 13.08.2018.
5. Hindamiskülastus Tallinna Tehnikaülikoolis toimus 18.10.2018.
6. Komisjon saatis hindamisaruande projekti EKKA büroole 21.11.2018, mille EKKA edastas kõrgkoolile kommenteerimiseks 21.11.2018 ja millele Tallinna Tehnikaülikool esitas vastuse 4.12.2018.
7. Komisjon esitas lõpliku hindamisaruande EKKA büroole 11.12.2018. Hindamisaruanne on otsuse lahutamatu osa. Aruanne on kättesaadav EKKA koduleheküljel.
8. Lõpliku hindamisaruande ja eneseanalüüsi aruande edastas Nõukogu sekretär Nõukogu liikmetele 14.02.2019.
9. Nõukogu arutas saadud dokumente 26.02.2019 istungil 9 liikme osalusel ning otsustas tuua hindamisaruandest välja järgmised Tallinna Tehnikaülikooli ärenduse ja halduse õppekavagrupi doktoriõpet puudutavad tugevused, soovitused ning parendusvaldkonnad.

Komisjon tõi nii EBSi, Tartu Ülikooli kui Tallinna Tehnikaülikooli ärenduse ja halduse (koos majandusega) ja õiguse õppekavagruppide puhul välja järgmised läbivad parendusvaldkonnad ja soovitused:

- 1) Nendel juhtudel, kus doktoriõppekavaga seotud teadustegevuseks on olemas uurimistoetused, on doktorantide uurimisteemad kitsamad ning uurimistöö väljunditele/publikatsioonidele esitatavad nõuded seotud uurimistoetuste rahastamise tingimustega. Teistel juhtudel – kus uurimistoetused puuduvad ning teadustegevus on pigem reaktiivse iseloomuga ning doktorandid määratlevad uurimisprobleemid ise lähtuvalt oma eelistustest, puudub teadustegevusel fookus. Seetõttu esineb doktoriõppekavade sisus ka palju variatiivsust ning puudub selge akadeemiline profiil või suunitlus.
- 2) Koostöö ülikoolide erinevate struktuuriüksuste sees ja vahel ning ka ülikoolidevaheline koostöö jätab soovida. Koostööd ei soosi konkurents teadusrahastusele ning kõrgeltkvalifitseeritud juhendajate ja vastuvõetavate doktorantide vähenenud arv. Häid näiteid koostööst on väga vähe.
- 3) Suur osa üliõpilasi ei näe doktorikraadil väärtust väljaspool akadeemilist karjääri. Tööstusdoktorantuuri ei ole seni edukalt käivitunud.
- 4) Kuigi täiskoormusel üliõpilased hindavad lisarahastust kõrgelt, ei leia nad siiski, et 660€+400€ on piisav äraelamiseks, mistõttu paljud neist käivad õpingute kõrvalt tööl, mõnel neist on lausa mitu töökohta. Uus doktorantide vastuvõtu ja rahastuse süsteem pigem välistab osakoormusega doktorantuuri võimaluse. Arvestades, et doktorantide arv on väike ja kodumaiste talentide arv on madal, peab see olema kohandatud ka osakoormusega doktoriõppe jaoks. Selles kontekstis peaksid uued uurimistaotlused sisaldama võimalust nii täis- kui osakoormusega doktorantide rahastamiseks.

- 5) Enamus õpirännetest on eelkõige lühiajalised ning osakoormusel õppivate üliõpilaste jaoks on õpirände võimalused tihti olematud. Eesti doktorantidele, kellest suur osa õpib *de facto* osakoormusel ning kellel on ka muid kohustusi peale õppimise, on see probleemiks. Vaja on arendada uusi võimalusi doktorantide pikemaajaliseks rahvusvaheliseks mobiilsuseks. Näiteks oleks vaja tugevdada sellekohaseid nõudeid ning rahalisi stiimuleid.
- 6) Juhendamispätkä ja hindamisprotsessid on väga erinevad. Näiteks ei ole kõigil üliõpilastel kaasjuhendajat. Mõned juhendajad kohtuvad oma üliõpilastega kord nädalas, mõned kord kuus või kaks korda aastas. Kui välja arvata iga-aastased atesteerimised, puuduvad ühtsed juhendamisalased standardid. Kaasjuhendamise nõue peaks kehtima kõikidele üliõpilastele. Ülikoolid peaksid olema aktiivsemad juhendajate oskuste arendamisel. Aktiivsete teadlaste kaasamine juhendajatena peaks olema suurem prioriteet.
- 7) Kolme publikatsiooni või monograafia vahelise valiku osas soovib komisjon anda tulevastele doktorantidele võimalus valida võrdsele mõlema alternatiivi vahel. Doktorandid, kes on otsustanud kolme publikatsiooni kasuks, peaksid olema vähemalt ühe artikli ainuautorid ning juhendaja ei tohiks olla kaasautoriks rohkem kui ühel artiklil. Artiklid/monograafiad peaksid täitma eelretsenseeritud teadusartikli nõudeid, kuid ei peaks komisjoni hinnangul olema tingimata avaldatud enne doktoritöö esitamist.
- 8) Kõigi õppekavade puhul tuleb välja arendada ja määratleda doktoriõppe tulemusnäitajad ning nende täitmist regulaarselt jälgida. Välja tuleks töötada vähemalt vastuvõtu-, edasijõudmise- ja lõpetamisalased ning doktorandide rahulolu ja rahvusvahelise mobiilsusega seotud sihid, samuti teadustöö tasemenäitajad ja juhendamistandardid. Selgelt tuleks määratleda juhendaja töökoormus ning sihid juhendamisalaste pädevuste arendamiseks. Ülikoolide tegevuskavad tuleb siduda nende indikaatorite ja eesmärkidega. Sihtide saavutamiseks tuleb seada SMART eesmärgid ning lõimida need tegevuskavadesse.
- 9) Kuna kriitilise massi saavutamine on väljakutse enamikes valdkondades, tuleks Majandusteaduse ja innovatsiooni doktorikooli tugevdada ning kaasata sinna uurimisrühmasid, et edendada suuremat koostööd akadeemiliste üksuste ja ülikoolide vahel.
- 10) Kuna eelkaitsmistel on väga suur roll, tuleks ka neisse kaasata kaks ülikoolivälise hindajat. Samu opponente võib loomulikult kasutada ka ametliku kaitsmise raames.

Komisjon tõi Tallinna Tehnikaülikooli ärinduse ja halduse õppekavagrupi õppekavade puhul välja järgmised läbivad tugevused, parendusvaldkonnad ja soovitused:

Tugevused

- 1) TalTechi lähenemine doktoriõppele on põhjalik ja süstemaatiline. Struktuuriüksuste tegevuskavades on kasutatud SMART eesmärgistamist, esitatud on mitmed tõendid pidevale arengule orienteeritud organisatsioonikultuurist.
- 2) Täiendav 400-eurone toetus igale täiskoormusega õppivale doktorandile.
- 3) Doktoriõppe ümberkorraldused on hästi edenenud ning on aidanud kaasa ülikoolisisesele koostööle.
- 4) Infrastruktuur on nüüdisaegne ja kõrge kvaliteediga. Doktorantidele on eraldatud avarad ruumid ning raamatukogu- ja infotehnoloogilised võimalused on suurepärased. Doktorantidele on tagatud juurdepääs kõikidele vajalikele andmebaasidele, materjalidele ja seadmetele.
- 5) Mõlema õppekava doktorandid kasutavad aktiivselt doktorikoolide, mitteametlike seminaride ja lugemisrühmade võimalusi.

- 6) Mõlema õppekava doktorandid on tööturul nõutud. Majanduse üliõpilased on olnud edukad nii tööturul kui ka Eesti ühiskonnas laiemalt. Avaliku halduse üliõpilased on kõik leidnud töö kas akadeemilises sektoris, avalikus sektoris või rahvusvahelistes organisatsioonides.
- 7) Juhendajad on rahvusvaheliselt tunnustatud teadlased, kes kaasavad doktorante teadusprojektidesse ja evivad tugevat akadeemilist profiili ja koostöövõrgustikke. Juhendajate ja õppejõudude kõrge rahvusvaheline maine on aidanud kaasa õppekavade atraktiivsusele, tõmmates ligi väga andekaid üliõpilasi. Doktorikooli pakutavad rahastamisvõimalused ja muud mobiilsusskeemid on võimaldanud doktorantidel osaleda uurimisrühmade töös.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- 1) Üliõpilaste rahuloluküsitluse küsimused on väga pealiskaudsed. Soovitav on TalTechis läbi viia põhjalik doktorantide uuring, võttes aluseks näiteks Tartu Ülikooli sotsiaalteaduste valdkonnas tehtud uuringu.
- 2) Uue doktorantide rahastamismudeli edukust on veel vara hinnata. Soovitav on arengute seireks esimese viie aasta jooksul luua alaline tööühm.
- 3) Uue rahastamismudeli mõju üliõpilaste arvule on pigem negatiivne, mis seab kahtluse alla õppekavade jätkusuutlikkuse. Seetõttu on oluline, et valdkondade- ja struktuuriüksuste vaheline koostöö oleks prioriteediks. Uus rahastamismudel, eeskirjad ja protseduurid on suunatud täiskoormusega õppivatele üliõpilastele. Arvestades seda, et enamus üliõpilastest õpib mitme töökoha tõttu de facto osakoormusel, tuleks selgemalt reguleerida osakoormusel õppijate ja eksternide staatust ja võimalusi.
- 4) Õppejõudude poolt läbiviidavat õppetööd, juhendamist ja üliõpilaste hindamist peaks jälgima sama põhjalikult kui doktorantide õppe- ja teadustööd. Hoolimata formaalsest üliõpilaste tagasisidesüsteemist puudub süsteemne lähenemine õppejõudude õpetamis- ja juhendamisoskuste arendamisele.
- 5) Rahvusvaheliste keskmise- ja pikaajaliste mobiilsusvõimaluste kasutamine on endiselt probleem, seega tuleb leida uusi võimalusi mobiilsuse suurendamiseks.
- 6) Ülikoolil on olemas head eeldused tööstusdoktorantuuri juurutamiseks, kuid hetkel on neid väga vähesel määral kasutatud. Selles osas saaks paremini ära kasutada vilistlasvõrgustikku.
- 7) Teaduskonnas on väga suur arv uurimisrühmasid (21). Soovitav on uurimisrühmade tegevuste ja väljundite osas viia läbi sõltumatu analüüs ning vajadusel uurimisrühmade tegevusi ratsionaliseerida.

AVALIK HALDUS

Tugevused

- 1) Rahvusvahelistumise tase õppekaval on kõrge. Õppekava viiakse läbi inglise keeles, 30% doktorantidest on välisüliõpilased, personali kuuluvad kõrgelt kvalifitseeritud välisõppejõud. Palju on rahvusvahelisi partnereid, aktiivselt osaletakse eriala teadusvõrgustike töös, toimib üliõpilaste ja õppejõudude välisvahetus. Ragnar Nurkse innovatsiooni ja valitsemise instituut on olnud väga edukas rahvusvahelistest teadusprogrammidest rahastuse taotlemisel. Õppejõudude teadustöö näitajad on kõrged.
- 2) Doktorandid on kaasatud nooremteaduritena instituudi teadusprojektidesse.
- 3) Doktoritööde kvaliteet on väga kõrge. Avaliku halduse doktorandid on võitnud neli *NISPAcee* (*The Network of Institutes and Schools of Public Administration in Central and Eastern Europe*)

auhinda kuuest viimase kuue aasta jooksul. Ka Eestis kontekstis on lõputööd saanud mitmeid auhindu sotsiaalteaduste doktoritööde konkurssidel.

- 4) Tagasiside süsteem on kõikehõlmav, arvesse võetakse kõigi sidusrühmade seisukohti. See on Üliõpilaste tagasiside põhjal on viidud sisse mitmeid muudatusi – uurimisprojektide juhtimises, doktoriseminarides, kvantitatiivsetes meetodites.
- 5) Doktorantide iga-aastase atesteerimise komisjoni on kaasatud ka rahvusvaheline ekspert.
- 6) Iganädalased doktoriseminarid võimaldavad doktorantidel saada tagasisidet teistelt instituudi töötajatelt ja doktorantidelt ning on sellega tõendiks kollektiivsest vastutusest individuaalsete doktoriprojektide osas.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- 1) Kuigi paljud üliõpilased kasutavad lühiajalisi rahvusvahelisi mobiilsusvõimalusi, on pikemad külastused siiski harvad, seda eriti teadusprojektide nõudmiste tõttu.
- 2) On oht, et välisfinantseeritavate projektide nõuded muutuvad instituudi peamiseks eesmärgiks ning mitmed valdkonna jaoks olulised teadusteemad jäävad unarusse. Õppekava arendamise raames tuleks kavandada õppekava tulevikusuunad selles kontekstis.
- 3) Avaliku halduse programmi projektirahastuse mudeli üheks tagajärjeks on see, et paljud doktoritööde teemad paistavad silma Eesti-kesksusega. Kuigi see vastab vajadusele teenida Eesti ühiskonda, võib seda saavutada ka võrdlevas perspektiivis, mis ulatub kaugemale Eestist.
- 4) Ainete valik õppekavas vajab edasiarendamist ning tagada tuleb nende vastavus doktoriõppe tasemele. Eelkõige peaks arendama põhjalikumaid uurimismeetodite alaseid kursusi.

MAJANDUS

Tugevused

- 1) 2018. aastal uuendatud õppekava väärtustab eelkõige üliõpilaste valikuid ning ülekantavate oskuste omandamisele suunatud aineid.
- 2) Juhendajate vaheline konkurss doktoriprojektide saamiseks on kasulik ning välishindajate kasutamine nende projektide hindamisel on hea praktika näiteks.
- 3) Juhendajateks on kogenud teadlased, mõningatel neist on ka era- või avaliku sektori töökogemus. Juhendajate osalemine rahvusvahelistes teadusvõrgustikes laiendab rahvusvahelistumise võimalusi.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- 1) Teadusprojektide suhteline vähesus majanduse õppekaval on probleem, kui doktoriõppekohti tuleb sel viisil rahastada. Alternatiiviks on doktoriõppe rahastamine otse teaduskonna poolt. Heatasemeliste doktoriõppe kandidaatide puudust oleks võimalik leevendada süstemaatilise reklaamiga välismaal.
- 2) Hindamiskülastuse raames ilmnes vestlustel nii õppejõudude kui doktorantidega, et koostöö majanduse ja äriduse suuna vahel on minimaalne.
- 3) Doktorantide töölerakendumise ja doktoriõpingute võimaliku rahastamise osas on kontaktid tööandjatega vähesed. Kuigi osad doktorandid on tööturu väiksuse tõttu potentsiaalsetele tööandjatele teada, ei ole see nii välisüliõpilaste puhul.
- 4) Uuendatud õppekava eesmärkide saavutamise mõõtmiseks tuleb kasutusele võtta selged indikaatorid. Praegune üliõpilaste uuring ei ole selleks otstarbeks piisav.

10. Dokumendi „Doktoriõppe õppekavagrupi kvaliteedi hindamine“ p 40 sätestab, et hindamisnõukogu kinnitab hindamisaruande kolme kuu jooksul pärast selle saamist. Nõukogu kaalub hindamiskomisjoni poolt välja toodud tugevusi, parendusvaldkondi ja soovitusi ning otsustab viia järgmine õppekavagrupi kvaliteedi hindamine läbi kas seitsme, viie või kolme aasta pärast.
11. Nõukogu kaalus punktis 9 toodud tugevusi, parendusvaldkondi ja soovitusi ning leidis, et õppekava, sellel toimuv õpe ning õppealane arendustegevus vastavad nõuetele ning:

OTSUSTAS

Kinnitada hindamisaruanne ning viia järgmine Tallinna Tehnikaülikooli ärinduse ja halduse õppekavagrupi doktoriõppe kvaliteedi hindamine läbi seitsme aasta pärast.

Otsus võeti vastu 9 poolthäälega. Vastu 0.

12. Nõukogu teeb Tallinna Tehnikaülikoolile ettepaneku esitada EKKA-le hiljemalt 26.02.2020 tegevuskava aruandes toodud parendusvaldkondade ning soovitude arvestamise kohta.
13. Isikul, kes leiab, et otsusega on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, on võimalik esitada vaie EKKA hindamisnõukogule 30 päeva jooksul pärast seda, kui vaide esitaja vaidlustatavast toimingust teada sai või oleks pidanud teada saama.

Nõukogu saadab vaide EKKA hindamisnõukogu vaidekomisjonile, kes esitab 5 päeva jooksul vaide saamisest nõukogule kirjaliku erapooletu arvamuse vaide põhjendatuse osas. Nõukogu lahendab vaide 10 päeva jooksul selle saamisest, võttes arvesse vaidekomisjoni põhjendatud seisukohta. Kui vaidet on vaja täiendavalt uurida, võib hindamisnõukogu vaide läbivaatamise tähtaega pikendada kuni 30 päeva võrra.

Otsuse kohtulik vaidlustamine on võimalik 30 päeva jooksul alates selle kättetoimetamisest, esitades kaebuse Tallinna Halduskohtu Tallinna kohtumajja halduskohtumenetluse seaduses sätestatud korras.

Eve Eisenschmidt
Nõukogu esimees

Hillar Bauman
Nõukogu sekretär